

дания да се предпазватъ колониститѣ отъ тѣзи чужденци, които гледали само да ги използватъ. Отношенията имъ съ българитѣ, обаче, били по-сърдечни. Сами дубровчанитѣ писали, че турцитѣ обременявали твърде много българитѣ съ данъци и сигурно затова нѣкои отъ тѣхъ сж ставали католици. За такъвъ подобенъ случай говори и Петъръ Богданъ.

Презъ 1643 г. католицитѣ въ гр. Шуменъ наброявали 27 души¹⁾, а презъ 1659 г. — около 120. Отъ 19 кжщи само две били на дубровчани-търговци²⁾. Това означавало вече началото на бързия упадъкъ на дубровнишката търговия въ българскитѣ земи. Турцитѣ въ града, които били надъ 4500 души, имали въ свои ржце всички стопански връзки на града съ близкитѣ и далечни пазари. Следъ тази година сведенията за дубровнишката колония въ Шуменъ преставатъ. Едва презъ 1678 г. презъ Шуменъ сж минали дубровнишкитѣ посланици отъ Цариградъ, — Марино Гоце и Николо ди Джиовани Бона. Тѣ пренощували въ дома на дубровчанина Елия ди Винченцо, отъ гдето пратили писменъ докладъ въ Дубровникъ за състоянието на воденитѣ преговори съ турцитѣ относно намалението на трибута³⁾. Турцитѣ отъ своя страна, ползвайки се отъ облагитѣ на едни по-интензивни търговски връзки съ Англия, Франция, Австрия и други европейски държави, ставали все по-неотстъпчиви спрѣмо дубровчанитѣ, които отдавна вече не могли да се справятъ съ голѣмия вносъ и износъ на Турция.

Въ Шуменъ едва ли сж останали дубровчани следъ 1680 г. Последнитѣ останки на тѣхната търговия били концентрирани въ Цариградъ, Варна и Русе. Нѣколцина търговци навестявали всички градове изъ Добруджа и експортирали по нѣколко пжти въ годината кожи и то само по море, — презъ Варна и Цариградъ, за Дубровникъ. Така отъ смѣткитѣ за една авария, сполетѣла дубровчанина Лука Барка въ Цариградъ, презъ 1688 г. се вижда, че той изнасялъ кожи отъ Русе Провадия и Варна, било самъ, било съ помощта на други 3—4 дубровчани, които навестявали тѣзи градове, включая гр. Шуменъ, Силистра и Баба Дагъ. Въ смѣткитѣ се споменава нѣкой си Пиетро ди Джиовани, който изнесалъ отъ Шуменъ, заедно съ търговци отъ Русе, Варна и Баба Дагъ, биволски и волски кожи за 2000 пиастри презъ Варна за Цариградъ и Дубровникъ⁴⁾. Този търговецъ, обаче, сигурно не е живѣлъ въ Шуменъ, защото 2—3 години преди това е посоченъ въ списъка на дубровнишкитѣ търговци отъ Русе⁵⁾.

Търговията на града Шуменъ била отправяна вече къмъ Варна, гдето била почти всецѣло въ ржцетѣ на разни европейски експортьори, а не малко и гърци. Отъ началото на 18 в. отъ цѣлата тази областъ до Шуменъ и Русе се изнасяли кожи, добитъкъ, вълна, восъкъ, жита и пр. въ грамадни количества и почти непрекъснато, обаче не вече за Дубровникъ, а за далечнитѣ пазари на европейскитѣ държави.

¹⁾ „Scumagn . . . 27 (anime)“ п. т. f. 138.

²⁾ п. т. 263.

³⁾ „ . . . Essendo per la gratia di Dio arivati qui in Sciumagn sotto li 3 del corente et alloggiati in casa d'Elia di Vincenzo nostro mercante . . . “ Писмо на Marino Gozze e Nicolò di Gio Bona отъ Шуменъ — 23. VII. 1678. fasc. 48 № 1859.

⁴⁾ fasc. 37 № 1784.

⁵⁾ Писмо отъ Русе — 19. II. 1680 fasc. 53 № 1935.